

Yol Ayrımında Bir Sosyalist: Kemal Tahir'de Marxizm ve Sosyalizm

Ali Can ÇINAR*

0000-0003-4817-6251

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru tarihi: 25 01 2021
Düzeltilme tarihi: 12 03 2021
Kabul tarihi: 06 04 2021
Yayımlanma tarihi: 15 04 2021

Anahtar Kelimeler:

Sosyoloji
Kemal Tahir
Marxizm
Sosyalizm
Toplum

ÖZ

Bu çalışma, Kemal Tahir'in Marxizm ve sosyalizme dair düşüncelerini 1960'lı yılların sol ortodoksisıyla karşılaştırmalı olarak ele alıp tartışmaktadır. Çalışmanın ortaya çıkışını motive eden temel etken, Marxizm ve sosyalizme dair düşünceleri açısından Kemal Tahir'in dönemin ortodoksisinden ayrılan yönleri ve onun eleştirilerine yapılacak vurgunun ilgili literatüre özgün bir katkı yapacak olmasıdır. "Kemal Tahir'in Marxizme ve sosyalizme bakışını çağdaş olan entelektüellerden ayıran özellikler nelerdir?" sorusuna odaklanan araştırma, entelektüel mirasın muhtevası dolayısıyla başta birincil kaynakların itinalı şekilde tahliline dönük literatür taraması ve verilerin bağlamının oluşturulup anlamlandırılmasını sağlayan karşılaştırmalı yöntem aracılığıyla hazırlanmıştır. Çalışmanın öne sürdüğü temel argüman, düşünceleri ve eleştirileri bakımından Kemal Tahir'i özgün ve farklı kılan şeyin başka her şeyden önce özeldir Marxizme, genelde ise bilime, bilimsel düşünme biçimine dair anlayışı olduğu şeklinde ifade edilebilir. Marxizm, sosyalizm, toplum, kalkınma sorunu, iktidar stratejisi ve tasavvur edilen sosyalist düzen gibi hususlarda 1960'lı yılların sol ortodoksisini "yüksek modernizm", "bilimizm" ve "dünyaya içkin/politik dinler"den müteşekkil bir teorik ve kavramsal çerçeve içerisinde sunan bu çalışma, kapsamına sosyalist düşünce ve hareket açısından 1960'lı yılların temsil kapasitesi en yüksek ve en etkili üç oluşumunun (Milli Demokratik Devrim Hareketi, Türkiye İşçi Partisi ve Yön Hareketi) parti ve kanaat önderlerinin fikirlerini merkeze almaktadır. Kemal Tahir düşünceleri bu oluşumlardan belli noktalarda ayrılırken, kültür ve medeniyet ayrımına dayanan modernleşme stratejisi açısından tüm farklılıklarına rağmen döneminin ortodoksisıyla paradigmatik bir ortaklık taşıması göze çarpmaktadır.

* Doktora Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD, ✉ alicn.cnr@gmail.com